

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs VIII. Veni de libano sponsa mea, veni de libano, veni coronaberis de
capite Amana, de vertice sanir & Hermon, de cubilibus leonum, de
montibus pardorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

mouet, vt aut ex peccatorum suorum consideratione, aut pro futuri regni dilatione gemat, gemēs exoret, exorans quandoque accipiat, siue peccatorum veniam, siue desideratā beatitudinis coronam.

Myrra carnis mortificationem denotat.

Carnis ergo mortificatio per myrram exprimitur, propter laboris & passionis amaritudinem: porro deuoti spiritus postulatio per thus accipitur, propter quodāmodo fumigantē exiguā compunctionis vel pœnitentia mœrorem, vel charitatis ardorem, ex quo dirigitur ad Deum pura mentis supplicatio oratio. Sed cum vtrāq; virtutes videlicet carnem mortificare & frequenter orare, summæ honestatis & vtilitatis, sicut in corpore sanctæ Ecclesiæ, ea tamen excellentior cōprobatur, quæ maiori labore animi & corporis acquiritur.

Per thus oratio exprimitur.

Est Myrra mōtis, thus colli-nomine prædicatur.

Quocirca vt earum meritum distinguatur, myrra montis, thus colli nomine prædicatur: Dicit ergo, *vadam ad montem myrræ, & ad collem thus*, ac si alijs verbis apertius dicat, ad eorum mentes, qui ea intentione laborāt, vt se vitijs & peccatis mortificent, & hoc assiduis orationibus obtinere student, vadam per cooperatricem & collatricem gratiam, vt probem eas mea in habitatione dignas, quas harum pulchritudo virtutum delectat, dum sum paratus & subuenire laborantibus, & annuere supplicantibus.

VERSVS VII.

Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.

CVm inquit te superius septemnis pulchritudinū extulerim præconijs, ac deinde mortem myrræ collemque thus in te dignanter attēderim, magna quippe eminentia mentis est mortificatæ carnis subiectio, vnde nascitur liberi spiritus contemplatoria ad Deum interpellatio sed mortificatione carnis ita sopiuntur vitia & peccata, vt nihil sit quod spiritui repugnet, sed tāta est animi puritas & æqualitas vt nullas in tuo corpore sordes possis admittere, quæ decoris tui gratiam valeant obliterare.

Mortificatio carnis pulchritudinum adfert animæ.

Tota ergo pulchra es amica mea, & macula non est in te; macula inquam non est in te, hoc est nullam habet essentiam, quia etsi aliqua parumper & humana fragilitate accesserit, cito cordis compunctione & humili confessione atque quotidiana oratione repellitur.

VERSVS VIII.

Veni de libano sponsa mea, veni de libano, veni coronaberis de capite Amanæ, de vertice sanir & Hermon, de cubilibus leonum, de montibus pardorum.

QVapropter *veni de libano sponsa mea, veni de libano*, hoc est, quia deuicta iā & mortificata omnis carnis cōcupiscētia, cordis & corporis munditia candida es effecta, *veni de libano*, hoc est, de hac candidatione tua, libanus enim candidatio interpretatur, *veni autem non semel, sed iterum*, quia non

Libanus interpretatur candidatio.

tantum debet placere cogitatione sed & opere, veni inquam de hac candidatione tua; venire quippe non potes, nisi sis candida, & veluti mea Sponsa, quæ iam per hanc candidationem meis amplexibus es digna, in regni quoque mei transi consortium, ut immutabilem deinceps teneas candidatæ animæ statum & habitum. Veni & tertio, quia non prodest tantum placere cogitatione & opere, nisi & placeas ipsius boni operis perseverantiâ, quæ est futuræ felicitatis certitudo representatiua.

Cur Sponsa
tertio inui-
retur aut ve-
niat.

Siue ut fidem Sanctæ Trinitatis denunties, veni prædicando Patrem, veni prædicando filium, veni prædicando Spiritum Sanctum, & unum Deum in his tribus distinguendo personis, sancta religionis constitue Sacramenta, totumque orbem huius fidei immutabili veritate confirma.

Siue veni fide, veni spe, veni charitate, hoc est omnem boni operis perfectionem, fide assume, spe reponere, charitate amplectere. Siue corporis & sanguinis mei Sacramentum & rem Sacramenti, veni fideliter credendo, veni reuerenter tractando, veni salubriter sumendo, ut per hoc meum animæ remedium mihi incorporata, verè mea dicaris Sponsa & Amica.

Quomodo
quis incor-
poretur
Christo.

Sed ad huiusmodi incorporationem venire non potes, nisi de libano hoc est vel candida baptisinate, vel si ob culpam tui de meo fueris præcisâ corpore pristinum recipi-

ens candorem fonte pœnitentiæ.

Hæc autem omnia veritatis & fidei documenta, per totius mundi sparge climata, ut laus mea annuntietur per te usque in fines terræ; hoc est etiam peccatoris & terrena quærentes mea Sacramenta quærant, agnoscant & suscipiant, eorumque conuersio tua fiat remuneratio. Hoc est enim quod sequitur, *coronaberis de capite Amara, de vertice sanir, de hemor, de cubilibus leonum, de montibus pardorum.*

Per hæc tria nomina montium designantur tres species altitudinum mundanarum, quarum destructione sancta Ecclesia perfectam consecuta est pacem, humiliacione perpetuam meruit coronam.

Prima altitudo fuit in cultoribus idolorum, qui cum bonum in se sibi rationis & visibilium rerum pulchritudinem ipsarum omnium creatorè cognouissent, *non sicut Deum glorificauerunt, aut gratias egerunt, sed euauerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum; quia commutauerunt veritatem Dei in mendacium, & seruiuerunt creaturae magis quàm creatori.* hocque modò Deum cõtènere, quædam fuit altitudo superbiæ.

Altera altitudo fuit reproborum persecutio, qui Deo peruersis moribus contradicentes, veritatis & iustitiæ præcones magnis persequerentur iniurijs, multis affligentes pœnis, & ad mortem usque compellentes, sicque ipsi Deo in electis eius repugnare, fuit etiam quædam altitudo superbiæ. Porro

Tres species
altitudinũ
mundanarũ.
per tria nõ-
minã mon-
tium desig-
nantur.

1507

Porro tertia altitudo fuit Hæreticorum peruersa locutio siue conscriptio, quâ fidem veram destruere conabantur per humanâ ratiocinationem & simplicitatē sacrae scripturæ, quodam fastu dialectici sermonis corrumpere laborabant, quidum sapientes videri appeterent, stulti facti sunt, quadam mentis superbiâ scientiam tantum suam ostentare cupientes.

Amana autem interpretatur nocturna auis, *sanir* dens vigiliarum, *hemor* anathema: quæ significationes nominum primo quidem ipsi capiti omnium iniquorum, de quo scriptum est, *ipse enim est Rex super omnes filios superbiæ*, aptari possunt, vt dicatur nocturna auis, & dens vigiliarum, & anathema. *Nocturna* quippe *auis*, quæ alio nomine noctua vel *lucifuga* dicitur. Diabolus recte nuncupatur, quia odit lucem, id est, opera bona, & diligit peccata, quæ sunt opera tenebrarum, & sicut scriptum est, *dormit in vmbra, in secreto calami*, quia mentis quas tentando circumuolat, dum per consensum sibi subiugat, quasi in vmbra peccati sibi requiem parat. Ipse & *dens vigiliarum* dicitur, quia de eo scriptum est, *quod tanquam leo rugiens circuit querens quem deuoret*, cuius vigilare est nunquam à malâ voluntate quiescere. *Anathema* quoque non incongruè dicitur, quia sequestratus & quasi excommunicatus à confortio bonorum spirituum; alios quoque secum in interitum trahere

festinat, vt sicut ipse, ita illi quoque à Deo fiant anathema.

Quæ ergò capiti conueniunt, nõ inconuenienter & membris conuenire possunt: diximus autem paulò superius, tribus his nomini *montium* significari posse tres species altitudinum, mundanarum quas constituimus in tribus qualitatibus hominum peruersorum, videlicet in idolorum cultoribus, & sanctorum persecutoribus, atque hæreticis.

Sed videndum quomodo istorum nominum interpretationes talibus conueniant: cultores nempe idolorum non absurde nocturna auis dici possunt, propter mentis cœcitatē & leuitatē; cœcitatē quidem quod sicut hæc auis diem fugit, & nocte magis vagatur, ita ipsi lumen veritatis & fidei recipere nolentes, tenebras infidelitatis magis amplectebantur, quam diu gratiâ Dei ab hac infidelitate non liberabantur: siue sicut quælibet auis si nocte lumine lucernæ offundatur, magis cœcatur & offendit, ita illi ante tempus visitantis gratiæ, si eis lumen veritatis verbo prædicationis infundebatur, magis in errorem prauitatis labebantur. Porro propter leuitatē aui comparantur, quia tantâ erroris incertitudine vagabantur, vt nihil veri, nihil stabilitatis in suo cultu comprehendere possent. Persecutores verò sanctorum dens vigiliarum dici possunt propter feritatem & immanitatem persecutionum, vt dens

Cultores idolorum nocturna auis cui comparantur.

Persecutores sanctorum dens vigiliarum dici possunt.

Amana nocturna auis *sanir* dens vigiliarum, *hemor* anathema sonat. Ioh. 41.

Diabolus nocturna auis dici potest.

Iob. 40.

Diabolus cur dens vigiliarum dicitur.

I. Pet. 5.

Diabolus anathema vocatur.

Hier. 1.

ipsa sit feritas, vigilæ verò persecutiones quietem non habentes: nam & in Ieremiâ scriptum est, quia cum dixisset Dominus, *quid tu vides Ieremia? respondit, virgam vigilantem ego video, & Dominus, benè inquit vidisti, quia vigilabo ego super verbo meo, ut faciam illud.* Quomodo ergo hoc loco virga vigilans accipitur correptio, propter peccata populi non quiescens donec compleatur, sic potest dici dens vigiliarum feritas persecutionum vigilans in pœnâ & nece sanctorum.

Hæretici anathema dicuntur.

At verò hæretici anathema dicuntur, id est separatio à Deo, quia dum ab Ecclesiæ cōmunionē propter fidei peruersitatē ferro abscissionis, hoc est Excommunicationis separantur, quoniam quidem Christus est caput Ecclesiæ, Ecclesia verò corpus Christi, quando à corpore id est Ecclesiâ separantur, profecto à capite, hoc est Christo separantur. Apostolus autem dicit, *si quis vobis aliud predicauerit, quàm quod à nobis accepistis, anathema sit, sed Hæretici aliud prædicauerunt, quàm quod ab Apostolis prædicatum fuerat, ergò anathema fuerunt, ideoque anathemathizati & excommunicati ab Ecclesiâ profecti sunt.*

Gal. 1.

Sponsa vnde coronatur.

Igitur sponsus sponsæ ter veni in clamitat, ut existorum montium capite vel vertice ter coronandam ostendat, *coronaberis, inquit, de capite Amana, de vertice sanir & hemor: quomodo autem coronaberis? primo de capite Amana, hoc est de cultoribus*

idolorum, qui ad prædicationem tuam conuersi, fide & actione velut bonæ arbores procreuerunt, quorum conuersio & profectus tui profecto fuit capitis ornatus: deinde etiam coronaberis de vertice sanir, hoc est, de persecutoribus sanctorum, qui tuis exhortationibus & miraculorum terroribus, depositâ feritate Christi se iugo submiserunt, quorum etiam conuersio & humiliatio coronæ tuæ pro labore est amplificatio.

Tertio coronaberis de vertice hemor, hoc est superbiâ eloquentiâ hæreticorum, qui postquam tua rationabili & cum sapientiâ sanæ doctrinæ eloquentiâ, à suâ falsæ scientiæ prauitate demutati sunt, fidē quam prius impugnabant, fortissimâ veritatis assertione defendebāt, quorum ad rectam fidem reformatio tua est corona & laboris remuneratio.

Et quoniam à contrario, sicut anima iusti sedes est Dei, ita anima per-

uersi, habitatio est spiritus immundi, sequitur, à cubilibus leonum, à montibus pardorum: corda nempe peruersorum, quos sub trium montium vocabulis distinximus, rectè dici potuerunt cubilia leonum, quia dum ea sibi maligni spiritus per malitiam subdiderunt, ipsam in eis malitiam per suggestionem suâ & consensum illorum nutriendo quasi in quibusdam cubilibus quieverunt: leonis namque maligni spiritus sunt, qui ad decipiendum humanum

Sap. 7.
Corda peruersorum cubilia leonum dicuntur.

manum

manum genus circumquaque rugi-
unt, sanguinem animæ sitientes,
hoc est, virtutum nutrimenta auf-
ferre ab anima cupientes. Sicut e-
nim in sanguine hominis vita ipsius
est, ita in nutrimentis virtutum vita
animæ est.

Cordè idem
peruerfo-
rum cur
montes par-
dorum vo-
centur.

Montes verò pardorum propter
superbiam eadem sunt corda re-
proborum, pardi autem idem sunt
spiritus maligni propter ferocita-
tem & multiplices species quasi va-
rios colores fraudium millenarum.
A cubilibus ergo leonum & monti-
bus pardorum Ecclesia coronatur,
quia dum illorum mentes, qui ter-
renis & peruersis actibus incu-
bantes cubilia dæmonum fuerant,
prædicatione sua diuinæ gratiæ
efficit sedes; illorum etiam corda
qui superbiam quasi singularem vi-
tam vel scientiam prætendentes,
varios sanctarum & hæresium co-
lores protulerunt, diuina inhabita-
tione in spiritu humilitatis digna
efficit, ex illorum nimirum conuer-
sione & profectu maiore pij labo-
ris cumulat fructu.

V E R S V S IX.

*Vulnerasti cor meum soror mea sponsa;
vulnerasti cor meum in vno oculorū
tuorum, & in vno crine colli tui.*

AD huc amplius sponsus spon-
sæ, id est Christus Ecclesiæ, si-
uè cuiusque fidelis animæ studium
& profectum, & ipsius profectus
decorem & meritum approbat &

miratur, vt cū superius septem pul-
chritudinis eius partes, quasi in ex-
teriori eius habitu primo enumera-
uerit, deinde duplicè interioris ha-
bitus qualitatem exposuerit, tertio
triplicem ex aliorum profectibus
coronam obtulerit, in quibus om-
nibus magnum suæ dignationis be-
neplacitum ostenderit, nunc infe-
rat eminentiorem, & quasi præ cæ-
teris maximam pulchritudinis par-
tem bipartitam, in qua soror & spō-
sa præ ipsius dignitatis magnitudi-
ne cor sponsi in eodem suo bene-
placito non tantum permouerit,
sed etiam vulnerauerit, soror per
fidem, sponsa per sanctum & verū
amorem, sed quæ est pars ista bipar-
tita? *vnum oculorum, & vnus crinis colli:*
si in cuiusque sensu geminos tam-
quam in vno corpore oculos atten-
dimus, vnum in dexterâ, alterum in
sinistra parte ponemus. Sed sinistra
partis oculus est omnium rerum vi-
sibilem mirabiliter & ordinabiliter
dispositarum demiratio, ex quarum
consideratione, aliquam licet per
speculum & in ænigmate creatoris
colligat magnitudinem, pulchritu-
dinem atque potentiam, & in ad-
ministratione earum atque guber-
natione sapientiam eius atque boni-
tatem. Porro dextræ partis oculus
extra hæc visibilia supra seducitur
quando omni mundanæ huius cu-
piditatis contagio absoluitur, & in
ipsam creatoris faciem contem-
platoriæ charitatis intuitu defig-
gitur. Hoc ergò vno oculorum
sponsæ

Ab vno oculo-
rum &
vno crine
vlli sponsa
commendat-
tur.

Quid per si-
nistrum &
quid per
dexterum
oculum si-
gnificetur.